

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นพื้นฐานอันสำคัญ ที่จะพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงสุด โดยเฉพาะการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ ในด้านการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมต่อไป การจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีหลักสูตรที่เป็นเข็มทิศชี้ทาง ซึ่งหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) มีความคาดหวังให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาเป็น และทำงานอย่างเป็นระบบ ต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะในด้านการพัฒนาตน ได้แก่ มีความรู้พื้นฐาน มีสุขภาพกายใจสมบูรณ์ การพัฒนาอาชีพ ได้แก่ การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ การรักการทำงาน และการทำงานเป็น ตำแหน่งพัฒนาสังคม ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ของตนต่อบ้าน ชุมชน ประเทศและโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2534)

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเป็นกลุ่มประสบการณ์ที่หลักสูตรได้จัดความสำคัญไว้ในระดับสูง ดังจะเห็นได้จากการกำหนดอัตราเวลาเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งเป็นระดับขั้นสูงสุดของระดับประถมศึกษา หลักสูตรกำหนดไว้ถึงร้อยละ 30 ของเวลาเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นอัตราเวลาเรียนที่มากกว่ากลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ (สวัสดี จงกล, 2527)

หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จัดเนื้อหาเป็น 3 งาน คือ งานบ้าน งานเกษตร และงานเลือก งานบ้านและงานเกษตร เป็นงานบังคับ งานเลือกประกอบด้วย 2 งานคือ งานประดิษฐ์และงานช่าง กับงานที่เตรียมไปสู่อาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2534)

จากการสัมมนาในระดับชาติ เรื่อง "หลักสูตรประถมศึกษาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่จะมีขึ้นในอนาคต" พบว่า การจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพไม่บังเกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่สอนเพื่อนับการเรียนต่อและสอนด้วยการปฏิบัติจริงเพียงร้อยละ 50 เท่านั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2530) ผู้ที่จบหลักสูตรยังขาดความรู้และการฝึกปฏิบัติ

ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพซึ่งผลการวิจัยของเพ็ญลักษณ์ ไชยรังษี (2532) พบว่าครูผู้สอนมีปัญหาเรื่องความสามารถในการสอนวิชาแขนงงานประดิษฐ์และงานช่าง ด้านสื่อการเรียนและการจัดกระบวนการเรียนการสอน นอกจากนี้ผลการประเมินกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศไม่เป็นที่น่าพอใจ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยในภาคความรู้เพียงร้อยละ 40 และภาคปฏิบัติเพียงร้อยละ 60 เท่านั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. อ้างอิงมาจาก มณฑล เจริญฤทธิ์, 2533) และจากงานวิจัยของประมวล เสนาฤทธิ์ และคณะ (2525) ทำการวิจัยเรื่องการเสริมวิชาชีพระดับมัธยมศึกษาภาคบังคับ พบว่าจุดประสงค์ทั่วไปของกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพประมาณร้อยละ 90 เน้นด้าน ให้ความรู้มากกว่าลักษณะนิสัยในการทำงาน

การเรียนการสอนงานเลือกนั้น ควรเน้นให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในแต่ละประเภทให้ชำนาญ เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพเมื่อนักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว หากไม่มีโอกาสได้ศึกษาต่อ ความรู้และการฝึกปฏิบัติที่ได้รับในชั้นนี้จะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการประกอบอาชีพได้ (ยาจิต สัมฤทธิ์, 2534) แต่การจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพที่ผ่านมาเป็นกลุ่มประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จน้อยที่สุด จากผลการวิจัยของลักขณา สมเชื้อ (2524) และ วิโรจน์ วัฒนาฉัตรกุล (2529) พบว่า ครูขาดประสบการณ์การสอน ครูสอนวิชาเลือกเพราะความจำเป็น นอกจากนี้ครูที่สอนงานเลือกยังไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับงานที่ตนเองสอน (ช่อทิพย์ ธรรมรักษ์, 2529)

การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพนั้น ต้องมีการเตรียมตัวสำหรับประกอบอาชีพล่วงหน้า ได้แก่ การศึกษาหาความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (อุดมชัย ช่อมขุนทด, 2530) ซึ่งหลักการและแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพนั้น ควรเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี และเน้นขั้นตอนกระบวนการในการทำงานเท่า ๆ กับผลงาน (พรเพ็ญ ปทุมศิริ, 2527) ในแต่ละเรื่องการสอนควรเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ร้อยละ 15-20 เจตคติในการทำงานร้อยละ 15-20 และทักษะความสามารถในการปฏิบัติงานร้อยละ 60-70 (คณะกรรมการสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2525)

วิธีการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเหมือนกับการสอนในกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ ซึ่งอาจสอนได้หลายวิธี เช่น การแบ่งกลุ่มทำงาน การอภิปรายซักถาม การค้นคว้าทำรายงาน การใช้ศูนย์การเรียน การศึกษานอกสถานที่ การจัดนิทรรศการ การสอนแบบสาธิต การสอนแบบทดลอง และการสอนในห้องปฏิบัติการ เป็นต้น (วัฒนา ชูเดช, 2534) การสอนทุก ๆ แบบมีประโยชน์ต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอนทั้งสิ้น ครูผู้สอนควรจะใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบในแต่ละกิจกรรม (ประยงค์ จินดาวงศ์, 2528)

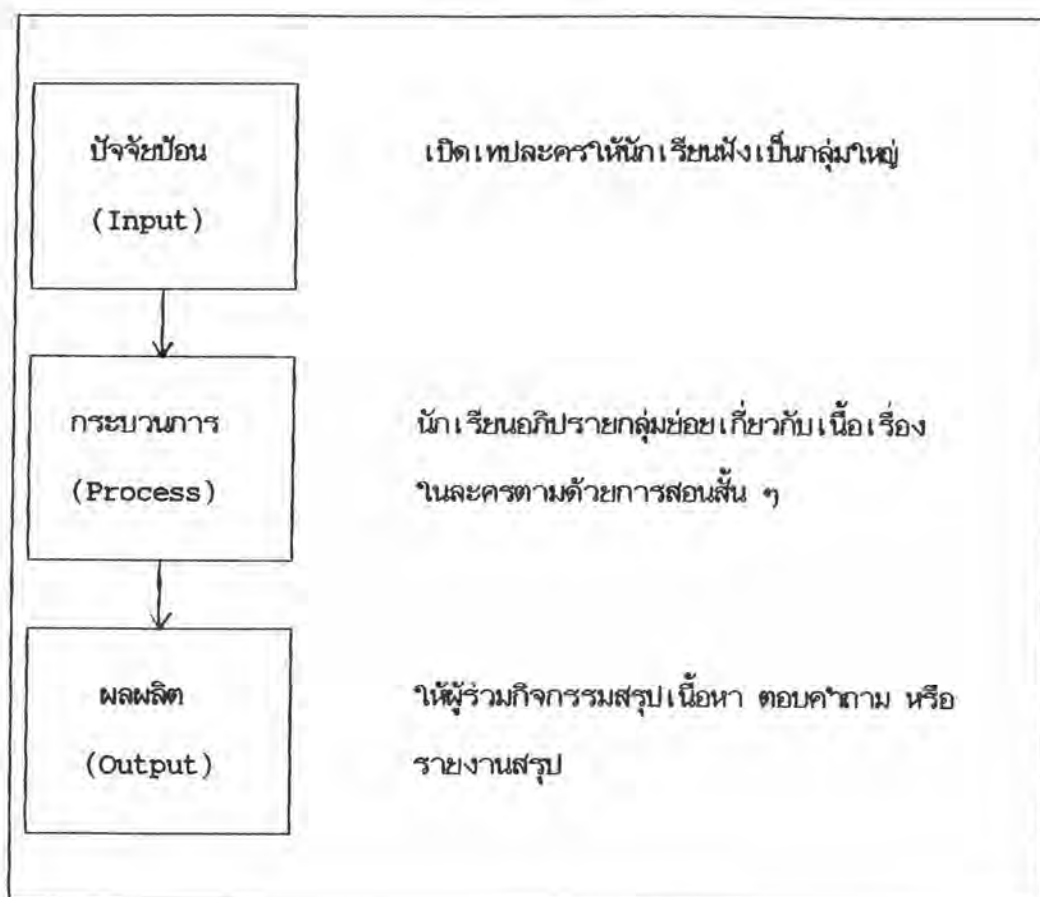
จากผลผลิตของการสอนงานเลือก มีข้อมูลนิจนาณาได้ว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 นั้นสามารถปฏิบัติงานที่เป็นอาชีพได้นพอสมควร ถ้าได้รับการสนับสนุนด้านเครื่องมือ ปริมาณการใช้ อุปกรณ์เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติมากกว่าเดิม นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนงานเลือก ดีกว่าเดิม (คณะกรรมการสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528) ตั้งแต่ใช้หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ได้มีการวิจัยหารูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมใช้ในการเรียนการสอน เพื่อที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด ดังผลงานวิจัยของ เบญจา แก้วกระจ่าง (2525) พบว่านักเรียนที่เรียนงานประดิษฐ์และงานช่าง โดยบทเรียนโปรแกรม มีความสนใจ กระตือรือร้น สามารถดำเนินการด้วยตนเอง และงานวิจัยของ อนงค์ คำจันทร์ (2528) พบว่า กิจกรรมตามแผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ด้านการปฏิบัติ ไม่มีกิจกรรมใดให้ผลเด่นชัดในด้านใดด้านหนึ่ง โดยเฉพาะ

แนวการสอนแบบจุลบท เป็นชุดการฝึกอบรมที่จบสมบูรณ์ในตัวเอง เป็นรายวิชาย่อยหรือฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม ยืดหยุ่นได้ มักจะใช้สื่อการสอนและยุทธวิธีการสอนหลากหลาย สามารถบรรลุจุดประสงค์ในระยะสั้น ๆ โดยปกติจะใช้เวลา 2-3 วัน หรือน้อยกว่านั้น มีรูปแบบพื้นฐานเทคโนโลยีทางการศึกษาเชิงระบบ (System Process Approach) คือ มีปัจจัยป้อน กระบวนการ และผลผลิต ติดต่อกันไปแบบลูกโซ่ (Input-Process-Output) (MAYER, 1978) ลักษณะของแนวการสอนแบบจุลบทมีกิจกรรมและสื่อการสอนที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีการกำหนดโครงสร้างไว้แน่นอน และมีการออกแบบอย่างเป็นระบบต้องมีการวางแผนการสร้างด้วยความละเอียดรอบคอบในการจัดขั้นตอนของกิจกรรมย่อยในแผนการสอน

แนวการสอนแบบจูลบที่มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

- 1 กำหนดความต้องการ
- 2 กำหนดเป้าหมาย
- 3 กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป
- 4 กำหนดจุดประสงค์เฉพาะ
- 5 สืบหาทรัพยากรและสิ่งที่จะนำมาใช้
- 6 เลือกวิธีการสอนและจัดลำดับ
- 7 สร้างแนวการสอน
- 8 ทดลองใช้
- 9 ประเมินผลการทดลองใช้
- 10 ปรับปรุงแก้ไข
- 11 ประเมินผลการใช้

แนวการสอนแบบจูลบ ยึดทฤษฎีพฤติกรรมนิยม แต่ละโปรแกรมจะเสนอเป็นลูกโซ่ของการตอบสนองต่อสิ่งเร้า (Stimulus-response Chains) เทคโนโลยีทางการศึกษาจะใช้รูปแบบของปัจจัยป้อน กระบวนการ และ ผลผลิต (Input-Process-Output) ซึ่งผลผลิต แต่ละตัว จะเป็นผลตอบกลับ ถึงปัจจัยป้อนในแผนถัดไป รูปแบบการสร้างแนวการสอนแบบจูลบ สร้างโดยวิธีวิเคราะห์ระบบเป็นวงจรต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ความสัมพันธ์ของ ปัจจัยป้อน -----> กระบวนการ -----> ผลผลิต

การดำเนินชีวิตในเมืองต้องรีบเร่งทำงานแข่งกับเวลา สมาชิกในครอบครัวต้องช่วยกันหารายได้ ผู้หญิงที่เคยทำงานบ้านต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ไม่มีเวลาเตรียมอาหารสำหรับตนเองและครอบครัวเหมือนเช่นเคย จำเป็นต้องซื้ออาหารสำเร็จรูปจากร้านอาหารภัตตาคารหรือโรงแรมต่าง ๆ บริโภคแทนการประกอบอาหารเอง เพื่อความสะดวกสบายและสอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิต อาชีพการบริการอาหารจึงได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย ในปี พ.ศ. 2532 สถานประกอบการทางภัตตาคารและโรงแรมในภาคกลางซึ่งให้บริการด้านการขายอาหารและเครื่องดื่มไว้พร้อมที่จะบริโภคได้ทันที มีจำนวน 18,970 แห่ง และมีแนวโน้มว่าธุรกิจด้านภัตตาคารและโรงแรมสามารถหารายได้เป็นอันดับสองรองจากธุรกิจการขายปลีก

(สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2536) การจัดการศึกษาจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น หรือสอดคล้องกับตลาดแรงงาน ซึ่งการบริการอาหารและเครื่องดื่มนี้เป็นงานเลือกในงานที่เตรียมไปสู่อาชีพที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา มุทศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในกลุ่มประสบการณ์การทำงานและพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การบริการอาหารและเครื่องดื่มเป็นศิลปะที่ต้องอาศัยทั้งความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และประสบการณ์จึงจะสามารถให้บริการได้ถูกต้อง สุภาพ นุ่มนวล สวยงาม มีประสิทธิภาพ และเป็นที่ประทับใจสำหรับผู้ใช้บริการ ผู้ที่ต้องการประสบการณ์สำเร็จในอาชีพนี้ต้องมีพื้นฐานในเรื่องการบริการ รู้หลักปฏิบัติ และเทคนิคการบริการที่ดี (นิพนธ์ ปรัชติการ, 2536)

ในชีวิตประจำวันของสังคมยุคใหม่ ไฟฟ้าได้เข้ามามีบทบาทอย่างมาก สอดแทรกเข้าไปในทุก ๆ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวเรา ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา ความบันเทิง และอาชีพต่าง ๆ ทุกเพศทุกวัย ระดับความรู้ และฐานะ (สุชาติ สูงสว่าง และคณะ , 2534) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในบ้านปัจจุบันส่วนใหญ่ใช้พลังงานไฟฟ้าเพื่อลดภาระในชีวิตประจำวัน เพื่อความเป็นอยู่สะดวกสบายยิ่งขึ้น อุปกรณ์ดังกล่าวได้แก่ หลอดไฟฟ้า หม้อหุงข้าวไฟฟ้า เตารีด พัดลม ตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น และเป็นธรรมชาติอยู่เองเมื่อมีการนำสิ่งใดมาใช้ประโยชน์ก็จำเป็นต้องมีการศึกษา เพื่อให้มีวิวัฒนาการสิ่งที่เป็นอยู่ให้ดียิ่งขึ้น (สง สุชดานนท์ และคณะ, 2536) เรื่องงานไฟฟ้าเป็นงานเลือกในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา มุทศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งงานไฟฟ้าเป็นงานที่ต้องทำด้วยความรอบคอบระมัดระวัง ถ้าผู้ใช้ไม่มีความรู้หรือมีความประมาทก็อาจเกิดเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2534) นอกจากนี้ จากงานวิจัยของอุดมชัย ช่อมขุนทด (2530) ยังพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อส่วนใหญ่ยากเรียน เรื่องงานไฟฟ้า ซึ่งสอดคล้องกับศูนย์การศึกษาเอกชนอกโรงเรียนประจำภาคกลางที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาครพบว่า วิชาหนึ่งที่ต้องการศึกษาต่อคือ งานไฟฟ้า(ศูนย์การศึกษาเอกชนอกโรงเรียนประจำภาคกลาง, 2522) จะเห็นได้ว่าในสังคมปัจจุบันสถานบริการอาหารและเครื่องดื่มมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต อาชีพการบริการอาหารและเครื่องดื่มเป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการด้านนี้ และไฟฟ้าก็มีความสำคัญในการดำรงชีวิตเช่นกัน ซึ่งหลักสูตรประถมศึกษา มุทศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ก็ได้จัดไว้ให้เป็นงานเลือก ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยต้องการจะทำการทดลองสอน เรื่องการบริการอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งเป็นงานเลือกอยู่ในงานที่เตรียมไปสู่อาชีพ แขนงงานอาชีพอื่น ๆ และเรื่องงานในผ้าซึ่งเป็นงานที่เตรียมไปสู่อาชีพ แขนงงานช่าง โดยใช้แนวการสอนแบบจุลบทเพื่อนำผลการวิจัยมาเสนอแนะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ อันเป็นแนวทางในการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะด้านการพัฒนาอาชีพ ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการใช้แนวการสอนแบบจุลบทที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพของนักศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐานการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนจะบรรลุจุดมุ่งหมายได้ก็ต่อเมื่อผู้สอนเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี และเน้นที่ขั้นตอนกระบวนการในการทำงานเท่า ๆ กับผลงานที่ได้ปฏิบัติจริงมากกว่าเรียนบนกระดาน (วิโรจน์ พัฒนานิมิตรกุล, 2529) การฝึกปฏิบัติเป็นจุดประสงค์สำคัญของการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ โดยพยายามให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงมากที่สุดและพยายามนำเทคนิควิธีสอนหลาย ๆ แบบมาใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหากิจกรรม(กระทรวงศึกษาธิการ, 2526)การเรียนการสอนในห้องเรียนจะต้องนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการศึกษา

ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพนั้นถ้าเน้นด้านแนวคิด เครื่องมือและวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน จะถือว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา ถ้าเน้นวัสดุอุปกรณ์ และวิธีการมาใช้ในการปรับปรุงการสอน ก็ถือว่าเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาอีกอย่างหนึ่ง (อัมพร แดงสูงเนิน, 2530) ในแนวการสอนแบบจุลบทมีการจัดโครงสร้างของโปรแกรมอย่างจริงจัง

และเลือกวิธีการที่เหมาะสมที่สุดโดยการใช้สื่อทางโสตทัศนศึกษาที่เหมาะสมหลากหลาย (Macquarie University, n.d.) การทำซ้ำบ่อย ๆ รวมทั้งการทำแบบลูกโซ่คือการตอบสนองเป็นชุด ซึ่งการตอบสนองแต่ละตัวเป็นสิ่งเร้าสำหรับตัวต่อไปเป็นสิ่งสำคัญในการฝึกปฏิบัติ (MAYER, 1982) และจากผลการวิจัยของ ยูวดี แก้วรักษา (2527) ชี้พบว่า ผลผลิตทางการเรียนและเจตคติของผู้เรียนเนื้อหาวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสรีระดับ 4 โดดยใช้แนวการสอนแบบจุลบท สูงกว่า ผู้เรียนกลุ่มปกติ

บลูม (Bloem, 1971) เชื่อว่านักเรียนสามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ครูสอน และทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูงได้ จึงตั้งเกณฑ์การรอบรู้ด้านความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนว่าควรจะอยู่ในระดับร้อยละ 80-90 และกระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.) ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จะต้องมียผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยร้อยละ 80

จากแนวคิดและงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานของการวิจัยดังนี้

1. ภายหลังจากเรียนโดยใช้แนวการสอนแบบจุลบท นักเรียนกลุ่มที่เรียน เรื่องการบริการอาหารและเครื่องดื่ม และกลุ่มที่เรียน เรื่องงานไฟฟ้า จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพสูงกว่าก่อนการเรียน

2. ภายหลังจากเรียนโดยใช้แนวการสอนแบบจุลบท นักเรียนกลุ่มที่เรียน เรื่องการบริการอาหารและเครื่องดื่ม และกลุ่มที่เรียน เรื่องงานไฟฟ้า จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพสูงกว่าเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด คือ ร้อยละ 80

ข้อตกลงเบื้องต้น

การแบ่งตัวอย่างประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม โดยให้กลุ่มที่หนึ่งเรียน เรื่องการบริการอาหารและเครื่องดื่ม และอีกกลุ่มหนึ่งเรียน เรื่องงานไฟฟ้าจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงาน โดยการใช้แนวการสอนแบบจุลบทในงานวิจัยนี้ ทั้งนี้เนื่องจากทั้งสองงานมีเนื้อหาไม่สัมพันธ์กัน และจับสมบูรณาได้ในตัวเอง อีกทั้งในการสอนที่มีการแบ่งกลุ่มย่อย ผู้สอนสามารถให้คำแนะนำและดูแลได้อย่างทั่วถึง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ธรรมาธิปไตย สำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 60 คนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน ในกลุ่มที่หนึ่งเรียนเรื่องการบริการอาหารและเครื่องดื่ม กลุ่มที่สองเรียนเรื่องงานไฟฟ้า
2. ผู้วิจัยใช้เวลาทดลองสอนรวม 8 สัปดาห์ ในการจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน เวลา 15.30 - 16.30 น. ในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ จำนวน 29 ชั่วโมง (87 คาบ)
3. แนวการสอนแบบจุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวิธีการเชิงระบบ คือมีปัจจัยป้อน กระบวนการ และผลผลิต ต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยป้อนหลายตัว ต่อหนึ่งกระบวนการ กับเนื้อหาทั้ง 2 เรื่องคือ เรื่องการบริการอาหารและเครื่องดื่ม ประกอบด้วยแผนการสอน 8 แผนการสอน เรื่องงานไฟฟ้า ประกอบด้วยแผนการสอน 13 แผนการสอน เนื้อหานำมาจากแผนการสอนงานเลือก คือ
 - 3.1 เนื้อหาเรื่องการบริการอาหารและเครื่องดื่ม ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย คือ ประเภทของอาหารและเครื่องดื่ม การจัดโต๊ะอาหาร การบริการอาหาร บุคลิกลักษณะและมารยาทของพนักงานบริการ การจดรายการและการคิดราคาอาหาร กฎหมายแรงงาน
 - 3.2 เนื้อหาเรื่องงานไฟฟ้า ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย คือ แหล่งกำเนิด ชนิด ประโยชน์และโทษของไฟฟ้า ความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้า แนวปฏิบัติและการคิดค่ากระแสไฟฟ้า เครื่องมือง่าย ๆ วัสดุอุปกรณ์สำหรับงานไฟฟ้าในบ้าน สัญลักษณ์และวงจรไฟฟ้าง่าย ๆ สาเหตุที่ทำให้ไฟฟ้าในบ้านขัดข้องและการแก้ไข การใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด การปฏิบัติงานตามที่กำหนดให้
4. ตัวแปรที่จะศึกษา
 - 4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอนโดยใช้นโยบายการสอนแบบจุ่ม เรื่องการบริการอาหารและเครื่องดื่ม และเรื่องงานไฟฟ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 - 4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรซึ่งได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการบริการอาหารและเครื่องดื่ม การทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องงานไฟฟ้า

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

แนวการสอนแบบจุลบท หมายถึง หลักสูตรระยะสั้นที่สร้างขึ้นโดยอาศัยวิธีการเชิงระบบ ประกอบด้วย บัณฑิตบัณฑิต กระบวนการ ผลผลิต ซึ่งผลผลิตจากแผนที่ 1 จะเป็นบัณฑิตบัณฑิตในแผนที่ 2 ต่อเนื่องกันไปเป็นลูกโซ่จนจบหลักสูตร โดยที่ใช้รูปแบบความสัมพันธ์ของบัณฑิตบัณฑิตหลายตัวต่อหนึ่ง กระบวนการ ในหนึ่งแนวการสอนแบบจุลบทจะประกอบด้วยแผนการสอน ในต่ำกว่าสี่แผนการสอน แผนการสอนละ 3 คาบ แนวการสอนแบบจุลบทมีพื้นฐานการสร้างจากเทคโนโลยีทางการศึกษา เน้นผลสำเร็จทางความรู้และการปฏิบัติ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ภายในระยะเวลาอันสั้น

ผลของการใช้แนวการสอนแบบจุลบท หมายถึง คะแนนที่ได้จากการ ทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการบริการอาหารและเครื่องดื่ม และเรื่องงานไฟฟ้า ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เกณฑ์การประเมินร้อยละ 80 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่ละคนในการเรียนรู้ เรื่องการบริการอาหารและเครื่องดื่ม และเรื่องงานไฟฟ้า ซึ่งประเมินได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการบริการอาหารและเครื่องดื่ม และเรื่องงานไฟฟ้า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ หมายถึง กลุ่มประสบการณ์ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีนิสัยรักงาน เห็นประโยชน์ของการทำงาน ทำงานเป็น ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ อันจะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่ดีพึ่งตนเองได้และเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจัดเนื้อหาเป็น งานบ้าน และงานเกษตร เป็นงานบังคับ งานประดิษฐ์และงานช่างกับงานที่เตรียมไปสู่อาชีพ เป็นงานเลือก

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบ เรื่องการบริการอาหารและเครื่องดื่ม และเรื่องงานไฟฟ้า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแบ่งเป็น 2 ภาค คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคความรู้ และ แบบประเมินผลงานทางการเรียนภาคปฏิบัติ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคความรู้ หมายถึง แบบสอบอัตนัยที่ให้นักเรียนเขียนตอบให้สอดคล้องกับข้อความ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติงาน เกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด ให้ 0 คะแนน ใช้ทดสอบก่อนปฏิบัติจริง เป็นแบบวัดรายบุคคล

แบบประเมินผลงานทางการเรียนภาคปฏิบัติ หมายถึง แบบประเมินภาคปฏิบัติที่มุ่งวัดความสามารถในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยแบบประเมิน 2 ฉบับ คือ แบบสังเกตวิธีการปฏิบัติงาน และแบบประเมินผลงาน

1. แบบสังเกตวิธีการปฏิบัติงาน หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ประกอบการสังเกตขณะที่นักเรียนกำลังปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า จะมีข้อความสำหรับตรวจสอบพฤติกรรมเพื่อวัดการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคล

2. แบบประเมินผลงาน หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ประกอบการประเมินคุณลักษณะของผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติงานของนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า ใช้ตรวจสอบผลงานทันทีเมื่อสังเกตวิธีการปฏิบัติงานเสร็จสิ้นลง

การบริการอาหารและเครื่องดื่ม หมายถึง งานที่เตรียมไปสู่อาชีพ แขนงงานอาชีพอื่น ๆ กลุ่มงานซื้อขายและบริการ ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีเนื้อหา 6 เรื่อง คือประเภทของอาหารและเครื่องดื่ม การจัดโต๊ะอาหาร การบริการอาหารและเครื่องดื่ม บุคลิกลักษณะหน้าที่และมารยาทของพนักงานบริการ การจดยรายการอาหาร และคิดราคาอาหาร กฎหมายแรงงาน

งานไฟฟ้า หมายถึง งานที่เตรียมไปสู่อาชีพ แขนงงานช่าง กลุ่มงานไฟฟ้า เรื่องงานไฟฟ้าในบ้าน ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีเนื้อหา 8 เรื่อง คือ แหล่งกำเนิด ชนิด ประโยชน์และโทษของไฟฟ้า ความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้า แนวปฏิบัติและการคิดค่ากระแสไฟฟ้า เครื่องมือง่าย ๆ วัสดุอุปกรณ์สำหรับงานไฟฟ้าในบ้าน สัญลักษณ์และวงจรไฟฟ้าง่าย ๆ สาเหตุที่ทำให้ไฟฟ้าในบ้านขัดข้องและการแก้ไข การใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด การปฏิบัติงานตามที่กำหนดให้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดประดู่ธรรมมาธิปไตย สำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาอยู่ ณ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 60 คน

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ได้แนวการสอนแบบจุลบท เรื่องการบริการอาหารและเครื่องดื่ม และเรื่องงานไฟฟ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เป็นข้อมูลและแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและปรับปรุงการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในระดับประถมศึกษา
3. เป็นแนวทางการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น